

Tannlegeforeningens

TSE er Tannlegeforeningens stor-satsing på etterutdanningsfronten, som skal etableres for fullt med fem fagmoduler fram mot 2004. TSE skal være et fleksibelt etterutdanningstilbud som i stor grad base-res på fjernundervisning (FUV) og bruk av moderne informasjonsteknologi (IT). Problembasert læring (PBL) er valgt som pedagogisk metode fordi den både tilgodeser krav om individuell læring og stimulerer til samarbeid. Metoden er egnet til å skape holdningsendringer og til å formidle teoretiske og praktiske ferdigheter.

Undervisningsmodulene i TSE er bygget opp med to tradisjonelle samlinger (innledning og avslutning) og en lokal gruppesamling med læringsperioder imellom. På tradisjonelle samlinger formidles dagsaktuell viten via forelesninger, demonstrasjoner og diskusjoner, på gruppesamlingen og i læringsperiodene via IT og FUV. Deltakerne skal arbeide i basisgrupper på 6-8 personer. Gruppene bør fortrinnsvis være lokalt basert slik at deltakerne kan møtes mellom samlingene, men de kan også helt eller delvis arbeide via nett og telefon. Fordi TSE-arbeidet er gruppebasert, egner det seg godt for eksisterende eller planlagte kvalitetssirkler, kollegagrupper, lokale tannlegeklubber el. TSE passer like godt for offentlig ansatte som privatpraktiserende, og det er absolutt ingen ulempe dersom basisgruppene består av kolleger fra begge ervervsgrupper.

I undervisningen benyttes et bredt spekter av pedagogiske elementer, bl.a. tradisjonelle plenumsforelesninger, videoinnspilte forelesninger (CD-ROM), forelesninger på TSEs nettsted (tekst, bilder), bruk av diskusjonsforum og chat på nettet og PBL-arbeid i basisgrupper. Gruppene arbeider i hele

kursperioden opp av de fagansvarlige, den lokale kursledelsen og NTFs sekretariat. Det er ikke lagt opp til noen formell prøving av faglig kunnskapsnivå, men formell godkjenning av kursene forutsetter aktiv deltakelse i gruppens PBL-arbeid.

Det forutsettes at deltakerne har tilgang til PC/Mac med Internett og e-post, CD-ROM og mulighet for avspilling av lyd og video. Minstekrav til maskin- og programvaren er:

- * PC med Windows 95/98/2000/NT eller tilsvarende Mac
- * 300 MHz Pentium II prosessor
- * 32 * CD-ROM
- * Skjermkort som kan vise tusener av farger i minimum 800 * 600 oppløsning
- * 32 MB RAM
- * Lydkort og høyttalere
- * PowerPoint for nedlasting av forelesninger fra nettstedet
- * Word for å skrive/lese dokumenter som produseres av gruppen
- * QuickTime for avspilling av video må installeres (ligger på CD-ROM platene)

Vi anbefaler ISDN eller bedre (ADSL, bredbånd). Dette vil redusere vesentlig den tid det tar å åpne de nettbaserte presentasjonene.

Deltakerne bør ha en nyere versjon av MS Office programvarepakke (Word, Excel, PowerPoint m.m.). De bør ha noe praktisk erfaring med bruken av PowerPoint og Word og i å bruke e-post. Det er dessuten en fordel å ha litt kjennskap til bruk av Internett og de søkemuligheter som finnes der.

Modulkursene i TSE vil etter hvert bli tilbudt i alle lokalforeninger. Medlemmer av de respektive foreninger der et TSE-kurs arrangeres, har fortrinnsrett til deltakelse.

s systematiske etterutdanning

Modul 1: Oral medisin & Gerodontologi

I den delen av modulen som omhandler oral medisin, blir det anledning til å oppdatere seg om medisinske risikopasienter og de vanligste oralmedisinske tilstander. Videre diskuteres ulike akutte og kritiske situasjoner som kan oppstå på et tannlegekontor.

I gerodontologidelen gis det en oversikt over aldringens mange fasetter, samtidig som de mest alminnelige kroniske sykdommer hos eldre diskuteres utfra deres odontologiske implikasjoner. Innholdet vil spenne fra sosiologiske og psykologiske aspekter til praktiske, odontologiske behandlingsmuligheter og profylakse.

Flere spesialproduserte videoer vil danne grunnlag for arbeid med PBL-oppgaver i tillegg til å være basis for forelesninger og diskusjoner for begge fagområdene. I periodene mellom samlingene skal deltakerne arbeide med til sammen fire PBL-oppgaver, to for hvert fagtema. Det forutsettes at deltakerne har tilgang til Internett. Krav til teknisk utstyr er beskrevet på siden med generell informasjon.

Kursgivere

Oral medisin:

Professor Pål Barkvoll, Oslo
(fagansvarlig)

Gerodontologi: Sykehustannlege Kjell Størksen, Bergen (fagansvarlig) og geriater Olav Sletvold, Trondheim

Målgruppe

Tannleger

Kursplan

Oral medisin

- * Hvor går odontologien – er det behov for mer medisinsk kompetanse?
- * Medisinske risikopasienter
- * Orale manifestasjoner av allmennsykdommer
- * Smertediagnostikk
- * Munntørrhetsproblematikk
- * Diagnostiske prinsipper - biopsier
- * Behandlingsprinsipper
- * Farmakoterapeutiske prinsipper
- * Infeksiøse sykdommer i munnhulens bløtvev
- * Oral cancer og precancer
- * Pasienter med infeksjonssykdommer - smitteregimer

Gerodontologi

- * Eldres orale helse og behandlingsbehov
- * Orale sykdommer hos eldre
- * Geroprotetikk
- * Om aldring
- * Sykelighet hos eldre
- * Farmakologi for eldre
- * Forebygging av karies og periodontitt
- * Behandlingsteknikker og materialvalg
- * Tannpleie for
  - pasienter med Parkinson
  - geriatrike pasienter
  - pasienter etter slaganfall
  - pasienter med demens
- * Samarbeid med annet helsepersonell

Antall deltakere

Maks. 48

Sted og tid

304 21 11 Aust Agder

Første samling:

30. og 31. januar 2004

Andre samling:

1. og 2. april 2004

Nærmere informasjon om sted og tid vil bli gitt lokalt.

Kursavgift

Kr 6 000

Avgift for lunsj o.a. fastsettes lokalt og kommer i tillegg til kursavgiften.

Påmelding

Nærmere informasjon om påmelding sendes ut lokalt.

Avmelding

Før kursstart blir deltakerne tilsendt brukernavn og passord sammen med en spesiallaget veileder som vi gi deltakerne mulighet til å bli kjent med TSEs nettsted i forkant av kurset. Av den grunn er det ikke anledning til å melde seg av et TSE-kurs senere enn 14 dager før kursstart, og kursavgift vil da heller ikke bli refundert. All kommunikasjon i forbindelse med kurset skal være skriftlig, gjerne via e-post.

Modul 2: Endodonti & Traumatologi

Endodonti

Fagansvarlige

Professor Markus Haapasalo og instruktørtannlege Unni Endal, spes.-utdannet i endodonti, begge fra Universitetet i Oslo

Kursinnhold

I løpet av TSE modul 2 skal vi gjennomgå bl. a. følgende temaer:

- * Etiologi og patogenese ved pulpitt og apikal periodontitt
- * Klinisk og røntgenologisk undersøkelse
- * Diagnose og de viktigste differensialdiagnosene, behandlingsplan
- * Akuttbehandling
- * Rotkanalmorfologi og de viktigste variasjoner i de forskjellige tenner
- * Endodontiske materialer og deres korrekte bruk
- * Instrumentenes oppbygning og riktig bruk av disse, ved både manuell og maskinell preparering
- * Persisterende infeksjoners etiologi og behandlingsmuligheter
- * Indikasjoner for og utføring av revisjonsbehandlinger
- * Komplikasjoner ved endodontisk behandling
- * Etiologien ved forskjellige langsgående tann- /rotfrakturer
- * Kunne diagnostisere intern og cervical rotresorpsjon og ha kunnskap om behandlingsalternativer
- * Ha kunnskap om indikasjoner og prinsipper ved endodontisk kirurgi

Traumatologi

Fagansvarlige

Professor Ingeborg Jacobsen og universitetslektor Anne-Lise Maseng Aas, begge fra Universitetet i Oslo

Kursinnhold

Hovedvekten legges på traumer i det permanente tannsettet, men skader i det primære tannsettet vil også bli berørt.

I løpet av kurset vil vi i fellesskap diskutere blant annet følgende spørsmål:

- * Hvor mange norske barn og ungdommer utsettes årlig for tannskader?
- * Hvordan bør den kliniske og røntgenologiske undersøkelsen utføres?
- * Hvorfor er det nødvendig å benytte en traumejournal?
- * Er sedasjon aktuelt ved traumebehandling?
- * Ved blottlagt pulpa på en permanent incisiv: teksjon eller partiell pulpotomi?
- * Når er fiksering nødvendig? Og hvor lenge?
- * Er det vanskelig å reponere lukserte tenner? Og i tilfelle hvorfor?
- * Hva er korrekt behandling ved intrusjon?
- * En utslått permanent incisiv bør replanteres. Hvorfor?
- * Hvor ofte sees utviklingsforstyrrelser som følge av traume mot primære tenner?
- * Hvor ofte og hvor lenge skal vi kontrollere?

- * Hvilke komplikasjoner er sannsynlige?
- * Kan rotresorpsjoner stanses?
- * Hvordan utføres endodontisk behandling av rotåpne tenner?
- * Hvilke økonomiske rettigheter har traumepasienten?

Generelt

I perioden mellom samlingene skal deltakerne arbeide med til sammen fire PBL-oppgaver, to fra hvert fagtema.

Det forutsettes at deltakerne har tilgang til Internett. Krav til teknisk utstyr er beskrevet på siden med generell informasjon.

Målgruppe

Tannleger

Antall deltakere

Maks. 48

Sted og tid

304 22 21 Nord Trøndelag

Våren 2004

304 18 21 Vestfold

Våren 2004

Nærmere informasjon om sted og tid vil bli gitt lokalt.

Kursavgift

Kr 6 000

Avgift for lunsj o.a. fastsettes lokalt og kommer i tillegg til kursavgiften.

Påmelding

Nærmere informasjon om påmelding sendes ut lokalt.

Avmelding

Før kursstart blir deltakerne tilsendt brukernavn og passord sammen med en spesiallaget veileder som vil gi deltakerne mulighet til å bli kjent med TSEs nettsted i forkant av kurset. Av den grunn er det ikke anledning til å melde seg av et TSE-kurs senere enn 14 dager før kursstart, og kursavgift vil da heller ikke bli refundert. All kommunikasjon i forbindelse med kurset skal være skriftlig, gjerne via e-post.

Modul 3: Kariologi

Kariologi – «fra 0 til 100 på 90 dager»

Fagansvarlige

Professor Ivar Espelid og Anne Bjørg Tveit. Begge Universitetet i Oslo.

Kursprogrammet vil omfatte aktuelle problemstillinger og belyse nye trender innen kariesbehandling for barn og voksne. Eksempler på spørsmål som vil bli tatt opp: Finnes det nye kariesdiagnostiske metoder som gjør røntgenbildet og sonden overflødig? Hvordan skal vi forholde oss til høyere sukkerforbruk, brusdrikking, ugunstige spisevaner, spiseforstyrrelser og erosjoner? Behandler vi karies med ozon, fluor eller bor? Hva betyr de nye retningslinjene om bruk av tannrestaureringsmaterialer i den daglige praksis?

Trendene innen moderne kariologi er å få «profylaksen» på fote igjen, lage minimale prepareringer, hvite fyllinger og ta kosmetisk tannbehandling på alvor. Kan dette forenes med evidensbasert odontologi, et aktuelt begrep i tiden?

- * Ny kariesepidemiologi
- * Kariesprediksjon
- * Mikrobiologi og plakk
- * Kariesetiologi og -utvikling
- * Diagnostikk (klinisk, med røntgen, kjemikalier, lys, datateknikk med mer)
- * Forebygging – inkl. nye tanker om forebygging av initiale lesjoner
- * Fluor i dagens profylakse
- * Salivas rolle
- * Fissurforsøgling
- * Kavitetpreparering – fra små lesjoner til nesten kroner

- * Materialvalg og -behandling
- * Bleking – intern og ekstern
- * Tannslitasje – etiologi, forebygging og behandling
- * Kariesbehandling på pasienter med tannbehandlingsskrekk
- * Arbeidsmiljøproblematikk knyttet til kariesterapi: yrkeshygiene, pasienter med bivirkningsproblematikk
- * Dentale biomaterialer brukt i kariesterapien: toksikologi, bruksområder, holdbarhet, økonomi, nye produkter.

Målgruppe

Tannleger

Antall deltakere

Maks. 48

Sted og tid

304 0231 Buskerud

Første samling:

30. og 31. januar 2004

Andre samling:

30. og 31. mars 2004

Nærmere informasjon om sted og tid vil bli gitt lokalt.

Kursavgift

Kr 6 000

Avgift for lunsj o.a. fastsettes lokalt og kommer i tillegg til kursavgiften.

Påmelding

Nærmere informasjon om påmelding sendes ut lokalt.

Avmelding

Før kursstart blir deltakerne tilsendt brukernavn og passord sammen med en spesiallaget veileder som vil gi deltakerne mulighet til å bli kjent med TSEs nettsted i forkant av kurset. Av den grunn er det ikke anledning til å melde seg av et TSE-kurs senere enn 14 dager før kursstart, og kursavgift vil da heller ikke bli refundert. All kommunikasjon i forbindelse med kurset skal være skriftlig, gjerne via e-post.

Modul 5: Protetikk

Fagansvarlige

Professorene Kristina Arvidson Fyrberg, Einar Berg og Morten Berge (ikke avbildet) alle fra universitetet i Bergen.

Kursinnhold

I TSEs modul 5 er hovedvekten lagt på hverdagslige protetiske behandlingsformer som kan avhjelpe pasientens kliniske problem. Følgende temaer vil bli gjennomgått:

- * Grunnleggende emner
- * Diagnostikk
- * Vurdering av den enkelte tann
- * Generell vurdering av bittfunksjonen
- * Generell vurdering av pasienten
- * Basis for terapivalg
- * Valg av terapi og kunsten å bestemme seg
- * Behandlingsopplegget i ulike faser
- * Fra indikasjon til ferdig fast protese
- * Fra indikasjon til ferdig partialprotese
- * Fra indikasjon til ferdig kombinasjonsprotese
- * Fra indikasjon til ferdig helprotese
- * Tannslitasje
- * Bittfunksjonelle problemer
- * Implantat
- * Protetiske materialer
- * Avvikende materialreaksjoner
- * Spesielle problemstillinger

Målgruppe

Tannleger

Antall deltakere

Maks. 48

Sted og tid

304 09 51 Oslo

Første samling:

26. og 27. januar 2004

Andre samling:

29. og 30. mars 2004

Nærmere informasjon om sted og tid vil bli gitt lokalt.

Kursavgift

Kr 6 000

Avgift for lunsj o.a. fastsettes lokalt og kommer i tillegg til kursavgiften.

Påmelding

Nærmere informasjon om påmelding sendes ut lokalt.

Avmelding

Før kursstart blir deltakerne tilsendt brukernavn og passord sammen med en veileder som vil gi deltakerne mulighet til å bli kjent med TSEs nettsted i forkant av kurset. Av den grunn er det ikke anledning til å melde seg av et TSE-kurs senere enn 14 dager før kursstart, og kursavgift vil da heller ikke bli refundert. All kommunikasjon i forbindelse med kurset skal være skriftlig, gjerne via e-post.